

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
t.a.v. mevrouw Ollongren
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Hoofdkantoor Utrecht
Arthur van Schendelstraat 550
3511 MH Utrecht

Locatie Den Haag
Bezuidenhoutseweg 50
2594 AW Den Haag

IBAN NL97 TRIO 0390 9752 22
KvK 63799103
e-mail kantoor@nvde.nl
telefoon 030-2340503

Datum: 21 december 2018

Betreft: NVDE reactie consultatie Invoeringswet Omgevingswet

Hooggeachte mevrouw Ollongren,

Het ontwerp Invoeringsbesluit behorend bij de Omgevingswet is ter consultatie voorgelegd. De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) waardeert de gelegenheid om op het ontwerp Invoeringsbesluit te kunnen reageren en maakt daarvan graag gebruik.

De NVDE maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie. De organisatie beslaat qua leden de volledige keten: duurzame energieproducenten, netbeheerders, leveranciers van stroom, warmte en gas en bedrijven die duurzame toepassingen en diensten aanbieden zoals energieopslag, elektrisch vervoer en warmtepompen.

In het eerste deel van onze reactie zullen wij ingaan op de (al dan niet) beleidsneutraliteit van de voorgestelde wijzigingen.

In het tweede deel zullen we kort enkele punten benoemen die ons inziens aandacht vragen in het licht van het “energietransitieproof” maken van de wetgeving.

Reactie op voorgestelde wijzigingen

Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)

Artikel	Omschrijving issue (incl motivering)	Verbetervoorstel (incl motivering)
Hoofdstuk 1 – Algemene bepalingen – Bijlage I	In het Bal wordt een tweedeling gehanteerd tussen productie van energiedragers (pyrolyse, vergassing, vergisting, waterstofproductie) en de uiteindelijke inzet voor energieproductie. Onduidelijk blijft of de geproduceerde brandstoffen daadwerkelijk als ‘brandstof’ worden gezien en als welke dan: ‘brandstof’, ‘andere brandstof’, ‘standaard brandstof’, ‘niet-standaard brandstof’, ‘afvalstof’, ‘biomassa’, ‘rie-biomassa’, ‘red-biomassa’ of ‘non-rie-biomassa’. Verder ontbreken de definities van de begrippen “aardgas”, “groen gas” en “biogas”. Daardoor is onduidelijk, hoe “groen gas” gekwalificeerd dient te worden.	Met name de opwerking tot, en het gebruik als energiedrager van: ‘groen gas’, ‘biogas’, ‘vergistingsgas’, ‘pyrolysegas’, ‘vergassinggas’ en ‘waterstof’, verdient een expliciete uitgewerkte plek in het Bal. Voor de energietransitie zijn dit belangrijke energiedragers van de toekomst die nu een duidelijke en concrete uitwerking in het Bal vereisen.
	Aansluitend op het bovenstaande; er bestaat onduidelijkheid over het begrip ‘biomassa’ tussen RED en RIE en gevolgen voor Bal. In RIE wordt een beperktere definitie gehanteerd dan in RED.	Deze tweedeling veroorzaakt al sinds lange tijd in de praktijk verwarring en vraagt om duidelijke en complete begripsbeschrijvingen (zie ook het bovenstaande punt). De sector biedt aan om samen met het Ministerie op zoek te gaan naar nadere definities en tot een lijst te komen die integraal onderdeel kan worden van de AMvB.
§ 3.2.1 Stookinstallatie Art. 3.4	Vermogensgrens is verlaagd van 130 kW (bovenwaarde) naar 100 kW (nominaal); dat is niet beleidsneutraal. Uit de toelichting blijkt dat hiervoor is gekozen omdat de 100 kW-grens aansluit bij de grens die in het Bbl wordt gehanteerd bij de keuringsplicht voor gasgestookte toestellen, die op zijn	Ons voorstel is om ‘beleidsneutraal’ te laten en de ondergrens van 130 kW te handhaven. Specifieke verwijzing meenemen naar de NEN normering.

Artikel	Omschrijving issue (incl motivering)	Verbetervoorstel (incl motivering)
	<p>beurt is gebaseerd op de grens van de keuringsplicht voor die toestellen in het Activiteitenbesluit milieubeheer. De grens van 100 kW sluit echter niet aan bij de NEN, waar extra regels zijn opgenomen voor installaties boven 130 kW. In de NEN norm wordt een grens van 130 kW gehanteerd die bepalend is voor de noodzaak een aparte stookruimte voor de stookinstallatie te hebben. Via de SCIOS scope is deze NEN norm ook wettelijk afdwingbaar. Voor een installatie van 130 kW of groter is derhalve een aparte stookruimte vereist. Bij de keuring voorafgaande aan de in gebruik stelling wordt dit gecontroleerd. Door de omzetting van 130 naar 100 kW in het Bal zou de indruk gewekt kunnen worden dat ook voor stookinstallaties van 100 kW een aparte stookruimte dan wettelijk vereist is. Wij nemen aan dat dat niet de bedoeling is? Immers, een bioketel van 100 kW betreft een standaard ketel die vaak niet in een aparte ruimte is ondergebracht.</p>	<p>Doordat dit nu aan de thermische nominale waarde aangepast wordt kan er in de praktijk een verschil optreden - en dus niet beleidsneutraal uitpakken.</p>
	<p>Het onderscheid 'ketel' en 'stookinstallatie' is onduidelijk</p>	<p>Algemeen punt: is het mogelijk om een leeswijzer voor bio-energie activiteiten op te stellen? Dit onderwerp is op veel plekken belegd en dat roept vragen op</p>
<p>Art. 3.4 en 3.5</p>	<p>De dubbele ontkenning in art. 3.4 en 3.5 maken deze artikelen moeilijk leesbaar</p>	<p>Graag verduidelijken</p>
<p>§ 3.2.4 Windturbine Art. 3.12 en 3.13</p>	<p>Deze artikelen scheppen onduidelijkheid over vanaf hoeveel windturbines er sprake is van een vergunningsplicht, een meldingsplicht en wanneer er sprake is van vergunningplichtige gevallen alleen vanwege merbeoordeling</p>	<p>Verzoek om te verduidelijken</p>
<p>§ 3.2.6 Bodemenergiesysteem Art. 3.19 lid 1b</p>	<p>De vergunningplicht voor gesloten bodemenergiesystemen met een bodemzijdig vermogen van 70 kW of</p>	<p>Stel criteria op, vergelijkbaar met de huidige criteria, om</p>

Artikel	Omschrijving issue (incl motivering)	Verbetervoorstel (incl motivering)
	<p>meer vervalt. Het schrappen van de vergunningplicht heeft in basis geen directe nadelen, aangezien een vergunningplicht qua afwegingskader weinig toevoegt ten opzichte van de melding. Tevens beamen we dat het zinvol is dat gemeenten in drukke gebieden beleid opstellen voor de inpassing van gesloten bodemenergiesystemen. Echter, met het schrappen van de vergunningplicht is er geen toetsingskader meer waaraan dat beleid moet voldoen. Het instrument interferentiegebied bestaat onder de Omgevingswet namelijk ook niet meer. Dit kan tot gevolg hebben dat iedere gemeente zijn eigen beleid opstelt, met eigen regels en vergunningplichten, wat de situatie onoverzichtelijk maakt. Dit terwijl de afgelopen jaren juist een inspanning is verricht om de geldende regels te harmoniseren: het doel van de AMvB bodemenergie was om zo de toepassing van bodemenergie te stimuleren. De huidige maatwerk mogelijkheden maken de inspanning van de afgelopen jaren om tot harmonisatie van regels te komen mogelijk ongedaan.</p>	<p>een vergunningplicht in te kunnen stellen.</p>
<p>§ 3.4.3 Buisleiding met gevaarlijke stoffen Art. 3.101</p>	<p>Bijbehorende definities ontbreken</p>	<p>Duidelijkheid over de definities is gewenst, vanuit het oogpunt van een eenduidige uitleg door bevoegde gezagen en voor de initiatiefnemers. Zoals hierboven al eerder opgemerkt, we stellen voor om in samenspraak met de sector te komen tot een complete lijst met alle definities</p>

Wijziging Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)

Artikel 2.15d (aanwijzing vergunningplichtige gevallen bouwactiviteit)

In het kader van energietransitie verzoeken we bij q iets meer ruimte op te nemen in verband met bijvoorbeeld groengasboosters. De sector gaat graag met het Ministerie in gesprek om te onderzoeken wat geschikte afmetingen zouden zijn.

Wijzigingen Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)

Artikel	Omschrijving issue (incl motivering)	Verbetervoorstel (incl motivering)
Art. 5.5 en 5.65	De grenswaarden voor externe veiligheid en geluid gelden niet voor kwetsbare en beperkte kwetsbare, dan geluidgevoelige gebouwen die een functionele binding hebben met de activiteit (een windturbine).	Vraag: is functionele binding hetzelfde als onderdeel zijn van de inrichting (het huidige criterium)? Zo ja, graag verhelderen
Art. 5.74	Bij het bepalen van cumulatie moeten bestaande windparken ook worden meegenomen. In het huidige Activiteitenbesluit (art. 314a, lid 5) is voor windparken die van voor 2011 dateren bepaald dat deze niet meetellen	Dit is niet beleidsneutraal overgenomen. We pleiten voor een aanpassing, in acht nemende de uitsluiting van reeds gebouwde parken vóór 2011 inzake het bepalen van de geluidsruijnte.
Ontbrekend: slagschaduw hinder	In het Bkl is geen regeling opgenomen voor de beoordeling van slagschaduw hinder door windturbines. Dit is in 2017 onder de aandacht van het Ministerie I&M gebracht. De sector acht het onwenselijk om een norm over te laten aan gemeenten.	Zie ook bij onderdeel Bruidsschat een voorstel voor opnemen van een norm
Art. 5.155, lid 3	Dit artikel maakt het onmogelijk om windturbines die zijn voorzien van een instemmingsadvies van de Minister (geen verstoring van de radar) rechtstreeks toe te staan in het omgevingsplan	Dit is niet beleidsneutraal en leidt ook tot extra bestuurslasten en

	(dus zonder omgevingsplanactiviteit / binnenplanse afwijking).	kosten. Voorgesteld wordt de huidige regeling uit artikel 2.4-2.6 Rarro te continueren.
--	--	---

Wijzigingen Omgevingsbesluit (Ob)

Artikel	Omschrijving issue (incl motivering)	Verbetervoorstel (incl motivering)
Bijlage V, pag. 84 e.v. (Aanwijzing projecten en de daarvoor benodigde besluiten waarvoor een mer-(beoordelingsplicht) geldt	C2 Windparken: de mer-plicht blijft gelijk, die geldt vanaf 20 turbines. Maar mer-beoordelingsplicht geldt nu voor windparken (dat is minstens 3 turbines) met vermogen van minimaal 15 MW óf minimaal 10 turbines. Een m.e.r.-beoordelingsplicht voor projecten van 3 kleine windturbines of meer acht NVDE niet nodig, zeker als deze op eigen erf of gebouw staan.	Dit is een niet beleidsneutrale wijziging. Het verzoek om de grens voor de gevallen waarin de mer-beoordelingsplicht geldt hoger te leggen en de werking te beperken

Wijziging & Intrekking besluiten - bruidsschat – overgangsrecht

Artikel	Omschrijving issue (incl motivering)	Verbetervoorstel (incl motivering)
Afd. 7.1 bruidsschat in Omgevingsplan en 8.2, Overgangsbepalingen	Inzake de warmtetransitie: De doorzettingsmacht die gemeenten nodig hebben t.a.v. het aanwijzen van gebieden / wijken waarvoor all electric / groen gas / aardgas / collectieve warmtelevering (wijkenaanpak) zou ergens vastgelegd moeten worden in de regelingen en instrumenten omtrent de Omgevingswet. De bevoegdheid zal complementair / gelijktijdig in de energiewetten geregeld moeten worden. In die energiewetten kan dan verwezen worden naar het door gemeenten genomen (of nog te nemen) besluit. Het besluit heeft dan een naam, definitie en vindplaats. Vraag: kunnen reeds bestaande gemeentelijke	Verzoek om nadere toelichting in de overgangsbepaling Voorstel om het overgangsrecht van

	plannen die niet als zodanig genaamd maar wel daarover gaan en voldoen aan alle voorwaarden van een warmteplan, als zodanig worden beschouwd?	9.2.10 Bouwbesluit in de bruidsschat op te nemen
Ontbrekend: slagschaduw hinder	Slagschaduw wordt decentraal geregeld in het Omgevingsplan. Via de bruidsschat gelden de huidige regels uit het Activiteitenbesluit totdat de gemeente beschikt over een volwaardig Omgevingsplan. Echter, als je helemaal geen ondergrens aangeeft wordt het moeilijker voor gemeenten om in relatie met omwonenden en ontwikkelaars tot goede afweging te komen. Er is behoefte bij alle partijen aan een indicatie van ruimtelijke aanvaardbaarheid, net zoals dat voor andere omgevingsaspecten (zoals geluid) dat ook wordt gedaan.	Verzoek: maak een richtwaarde (norm) van wat slagschaduw mag zijn op bepaalde gevoelige objecten -die dan in Bal komt- en waar via bruidsschat door gemeenten van afgeweken kan worden
Artikel 2.3.8.3 en Artikel 2.3.8.4	Deze artikelen hebben betrekking op het voorkomen of beperken van lichtschittering van een windturbine. De toelichting meldt; "Het bevoegd gezag kan met betrekking tot het in werking hebben van een windturbine aanvullend maatwerkvoorschriften stellen met het oog op het voorkomen of beperken van hinder door lichtschittering indien artikel 2.3.8.3 of 2.3.8.4 in een specifiek geval niet toereikend is." Echter met betrekking tot de kleur / lichtschittering hebben gemeenten geen keuze – dit is standaard RAL kleur van de fabrikant.	Voorstel is om tekst toe te voegen die duidelijk maakt dat niet van de RAL kleur van de fabrikant kan worden afgeweken: "Echter met betrekking tot de kleur / lichtschittering hebben gemeenten geen keuze – dit is standaard RAL kleur van de fabrikant"

Omgevingswetgeving “energietransitieproof”

Bij de bestudering van het ontwerp Invoeringsbesluit Omgevingswet zijn een aantal onderwerpen ter tafel gekomen, die niet specifiek te relateren zijn aan de voorgelegde gewijzigde artikelen, maar die wel aandacht behoeven in het kader van de energietransitie;

- Besteed in de Omgevingswetgeving aandacht aan de doorzettingsmacht van gemeenten in het kader van de energietransitie (met name met betrekking tot de afspraken rondom de Gebouwde Omgeving in het Klimaatakkoord).
- Verduidelijk dat de Omgevingswet ook betrekking heeft op energietransitie/energiehuishouding. Dit blijkt nu nergens uit de wet. Dit kan bijvoorbeeld door de energiehuishouding toe te voegen aan het toepassingsgebied en doelen van de Ow (art. 1.2 Ow)
- Denk na over ‘solar prepared bouwen’. Overweeg bijvoorbeeld om bouweisen aan te passen aan het inpassen van zonnepanelen; richtlijnen voor dakbelasting, voor plaatsen van dakobjecten zoals dakramen, infrastructuur ready voor e-laadpalen, zongericht bouwen, rekening houden met dakdoorvoeren en leidingwerk en omvormers (elektrische installatie)
- Overweeg zonnepanelen te verplichten bij nieuwbouw van gebouwen. Hier kan bij een gebiedsbesluit van worden afgeweken (net zoals de Gaswet dat mogelijk maakt voor het toch uitvoeren van nieuwbouw met gasaansluiting). De hoofdregel wordt in dat geval: nieuwbouw wordt voorzien van PV, tenzij daar technische of economische zwaarwegende redenen zijn om hiervan (gebiedsgericht) af te wijken.
- Waterstof wordt alleen impliciet genoemd in het Invoeringsbesluit. In het kader van de energietransitie zou het wenselijk zijn om dit explicieter op te nemen
- Overweeg om het landelijke hoogspanningsnet en mogelijk onderdelen van regionale netbeheerders als vitale infrastructuur te benoemen
- Geef duidelijk aan hoe bij waterwerken duurzame energieopwek kan plaatsvinden (Bal, Hoofdstuk 6 Waterstaatswerken in beheer van Rijk, Art 6.17 en 6.18)
- Inpassing van additionele ruimte luchtvaart (in luchtruim als in grondbeslag) alsmede ruimtelijke inpassing van defensieactiviteiten zouden kunnen zorgen dat reeds lopende initiatieven voor duurzame opwekking, alsmede nieuwe initiatieven die voort zullen komen uit de Regionale Energie Strategie, hier hinder van kunnen ondervinden. Het zou onze wens zijn dat mede op basis van de NOVI de energietransitie aspecten hierin voorrang genieten en nieuwe (politieke) besluiten op deze vlakken niet leiden tot hinder van bijvoorbeeld verdere ontwikkeling windenergie

Tot slot

In deze consultatiereactie zijn we ingegaan op de voor de energietransitie van belang zijnde onderwerpen. Naast vragen en opmerkingen, hebben we aangegeven welke artikelen ons inziens niet beleidsneutraal zijn overgenomen. Daarnaast hebben we enkele onderwerpen aangedragen die aandacht verdienen in het kader van het “energietransitieproof” maken van de wetgeving.

Wij verzoeken u hiermee rekening te houden bij de verdere behandeling van de Omgevingswetgeving.

Uiteraard zijn wij graag bereid tot nadere toelichting. U kunt hiervoor contact opnemen met Floor de Kleijn, 06 15 49 70 77, floordekleijn@nvde.nl.

Met vriendelijke groet,

Olof van der Gaag

Directeur